

NÁZEV MATERIÁLU	Připomínky Svazu průmyslu a dopravy České republiky k Zásadám přípravy a hodnocení programů účelové podpory výzkumu, vývoje a inovací a skupin grantových projektů a jejich dopadů
Č. J.	55/2025
DATUM ZPRACOVÁNÍ	27. 5. 2025
KONTAKTNÍ OSOBA	Jan Proksch
E-MAIL	jproksch@spcr.cz

OBECNÉ PŘIPOMÍNKY

1. K závaznosti dokumentu

Požadujeme vyjasnit závaznost dokumentu pro poskytovatele.

Odůvodnění:

Na jedné straně se ukládá poskytovatelům postupovat „při přípravě a hodnocení programů účelové podpory výzkumu, vývoje a inovací a skupin grantových projektů a jejich dopadů podle tohoto materiálu“, na druhé straně se uvádí, že zásady „poskytují doporučení a stanovují minimální povinné náležitosti a základní metodický rámec pro přípravu návrhů programů a skupin grantových projektů a metodik pro monitorování a evaluaci konkrétních programů a skupin grantových projektů, jejichž příprava je plně v kompetenci každého poskytovatele.“

Tato připomínka je zásadní.

KONKRÉTNÍ PŘIPOMÍNKY

2. K retroaktivitě materiálu ve vztahu k vládou schváleným programům a skupinám grantových projektů

Žádáme o doplnění materiálu o samostatnou část vztahující se k hodnocení programů již schválených vládou tak, aby jejich hodnocení ve všech etapách proběhlo v souladu se „Základními principy přípravy a hodnocení programů a skupin grantových projektů výzkumu, vývoje a inovací schválené usnesením vlády č. 351 ze dne 13. května 2015“.

Odůvodnění:

Podle bodu II. návrhu usnesení vlády se ruší „Základní principy ...“ a vládou již schválené programy včetně již řešených programů se mají řídit „Zásadami“, které pro ně nestanovují odlišný postup. Předkládaný materiál tak uplatňuje princip retroaktivity. V r. 2025 bylo u 10 poskytovatelů řešeno 34 programů a skupin grantových projektů s podporou ze SR VaVal cca 14,7 mld. Kč/r. Pro ně předkládaný materiál uplatňuje princip retroaktivity.

Tato připomínka je zásadní.

3. K neúměrné době hodnocení návrhu programu RVVI

Žádáme o zásadní zkrácení lhůty pro vydání stanoviska RVVI z více než 2 let na 90 dnů.

Odůvodnění:

Podle předloženého materiálu poskytovatel zasílá žádost o stanovisko RVVI k návrhu programu koncem listopadu roku X-2, což téměř desetinásobně prodlužuje dobu projednávání návrhu programu oproti současnému stavu. Samotná RVVI přitom projednává své stanovisko pouze zlomek této doby, nárůst je dán rozšířením doby projednávání v jejím aparátu, poradním orgánu RVVI – KHV a např. u poradenských („evaluačních“) firem.

Prodloužení doby projednávání návrhu programu by mělo za důsledek, že v době zahájení řešení programu již může být návrh programu zastaralý, nemusí reagovat na aktuální společenskoekonomické výzvy (podle nichž má být mj. hodnocen), ani na další změny, které podobu návrhu programu výrazně ovlivňují (v posledních dvou letech to byla např. problematika kyberbezpečnosti, problémy související s používáním AI atd.), které se týkají všech návrhů programů a skupin grantových projektů.

Tato připomínka je zásadní.

4. K chybějícímu postupu hodnocení návrhů změn programů

Žádáme o doplnění předloženého materiálu o chybějící postup při hodnocení návrhů změn programů.

Odůvodnění:

V předloženém materiálu chybí návrh postupu při předložení návrhu změny programu ke stanovisku RVVI podle § 5 odst. 3 zákona č. 130/2002 Sb. Stejný postup jako u návrhu nového programu podle předloženého materiálu (X-2 roky) nepovažujeme za možný.

Tato připomínka je zásadní.

5. K hodnocení dopadů programů

Žádáme o vypuštění částí týkajících se hodnocení dopadů programu bezprostředně po ukončení řešení programu, popř. o posun hodnocení o 3-5 let podle charakteru programu.

Odůvodnění:

Dopady programu se podle předloženého materiálu mají hodnotit společně se splněním cílů programu bezprostředně po jejich ukončení. To z principu není možné – dopady na podpořené subjekty, ekonomiku a společnost lze stejně jako ve vyspělých zemích hodnotit s časovým odstupem 3-5 let.

Tato připomínka je zásadní.

6. Ke lhůtám pro přípravu programu a skupiny grantových projektů vzhledem k harmonogramu přípravy státního rozpočtu

Žádáme o přepracování a doplnění harmonogramu (tab. č. 3 v části III materiálu) tak, aby:

- 1. zahrnoval všechny navrhované etapy hodnocení programu a nikoliv pouze ex-ante hodnocení,**
- 2. v předloženém harmonogramu ex-ante hodnocení harmonogramu (tab. č. 3 v části III materiálu) zahrnoval i období veřejné soutěže.**

Odůvodnění:

Navržený harmonogram se týká pouze jedné části materiálu, lhůty pro průběžné hodnocení, závěrečné hodnocení programu a hodnocení jejich dopadů i specifická hodnocení (veřejných zakázek atd.) zcela chybí.

Předložený harmonogram ex-ante hodnocení je neúplný, bez provedení veřejné soutěže nemůže poskytovatel zahájit financování, jak je chybně uvedeno v bodu č. 11 harmonogramu.

Tato připomínka je zásadní.

7. K přílohám Zásad

Žádáme o přepracování příloh č. 1-8 z části III předkládaného materiálu, které dále rozšiřují povinnosti poskytovatelů i příjemců nad rámec vlastních Zásad, jsou pro přípravu návrhu programu v řadě případů problematické a administrativně náročné.

Odůvodnění:

K jednotlivým přílohám:

1. Slovníček pojmů: návrh zavádí vlastní terminologii (např. místo „hodnocení“, uvedené v názvu materiálu, je používán pojem „evaluace“ atd.), je nejasný (např. „Oponentní řízení výsledků evaluace“) a místy se Zásadami nekonzistentní (např. formativní hodnocení je v Zásadách explicitně uvedeno u ex-ante hodnocení a nikoliv jen u průběžného hodnocení podle „slovníčku“ atd.). Doporučujeme nahrazení přílohy č. 1 standardním seznamem zkratk.
2. Principy tvorby indikátorů: uvádí jen v šesti heslech obecné principy, aniž je blíže specifikuje (zapojení „stakeholderů“, posouzení „snadnosti sběru“ atd.).
3. Vymezení nezávislosti evaluátora: místo standardní formulace obdobné nezávislosti hodnotitelů projektů podle zákona vznáší řadu dalších požadavků na „nezávislost“ vyhovující univerzálním „evaluátorským“ firmám.
4. Zadání evaluací: Návrh programu má podle zákona hodnotit RVVI stejně jako jiné materiály pro jednání vlády a neměla by přenášet tuto agendu na poskytovatele, resp. evaluátorské firmy zajištěné poskytovatelem.
5. Způsoby ex-ante hodnocení: dle nás nadbytečná příloha, uvádí pouze, že lze hodnotit buď po ukončení přípravy programu, nebo v průběhu jeho přípravy. Nesouhlasíme s navrženou povinností poskytovatele zpracovávat další dokument (evaluační zprávu).
6. Ex-ante hodnocení – oblasti a otázky: Výrazně rozšiřuje předložené Zásady na 32 bodů, na které by měl poskytovatel odpovídat v rámci hodnocení návrhu programu.
7. Evaluační metody: Zavádí povinnost „kontrafaktuálního přístupu“. Srovnávání návrhu programu s hypotetickým stavem bez něj (jaké dopady by se neuskutečnily) považujeme za nereálné – seriózně stanovovat dopady programu až cca 10 let před jejich uplatněním v praxi považujeme za nemožné. Povinnost kontrafaktuální analýzy nebo s odůvodnění, proč nebyla použita, nedoporučujeme.

8. Minimální parametry hodnocení návrhů projektů: Hodnocení návrhů projektů by se nemělo týkat předloženého materiálu a zasahuje do kompetencí poskytovatelů, např. v oblasti zadávací dokumentace a k průběhu a hodnocení veřejné soutěže ve výzkumu, vývoji a inovacích. Navíc v některých částech mění návrh přílohy č. 8 zákon č. 130/2002 Sb. (např. § 21 odst. 7 poslední věta zákona č. 130/2002 Sb. zní: „Poskytovatel **umožní uchazeči se seznámit** s výsledkem hodnocení jeho návrhu projektu ve veřejné soutěži ve výzkumu, vývoji a inovacích, včetně zdůvodnění a poskytnutí oponentních posudků k jeho projektu bez uvedení osobních údajů oponentů.“, čtvrtá odrážka přílohy č. 8 zní: „Poskytovatel **seznámí uchazeče** s výsledkem hodnocení jeho návrhu projektu ve veřejné soutěži ve výzkumu, vývoji a inovacích, včetně zdůvodnění a poskytnutí oponentních posudků k jeho projektu bez uvedení osobních údajů oponentů.“). Minimální parametry by měly být řešeny standardním způsobem.

Tato připomínka je zásadní.

8. K chybějícím dopadům na státní rozpočet

Žádáme o doplnění chybějících povinných dopadů na státní rozpočet do Předkládací zprávy, které vzhledem k řadě nových povinností ukládaných oproti současnému stavu budou dle nás značné.

Odůvodnění:

Předkládaný materiál ukládá poskytovatelům řadu nových povinností oproti současnému stavu, které se týkají jejich personálních, finančních aj. kapacit. Doba projednávání programu RVVI se prodlužuje cca desetinásobně a zakládá novou agendu poskytovatelů vyžadující trvalou komunikaci s RVVI již při přípravě návrhu programu, stejnou agendu zakládá průběžné hodnocení, ex-post hodnocení, hodnocení dopadů. Další náklady by vznikly navrženým povinným zajištěním evaluací externími subjekty (včetně nákladů na jejich výběr atd.), přípravou a zpracováním evaluačních plánů, oponentním řízením evaluací atd. Tyto náklady by měly být vyčísleny a uvedeny.

Tato připomínka je zásadní.

9. K názvu a obsahu materiálu

Navrhujeme posoudit název a obsah materiálu ve všech jeho částech, zda jsou v souladu se zákonem č. 130/2002 Sb.

Tato připomínka je doporučující